

Motion till riksdagen

1990/91:Ub54

av Bo Forslund m.fl. (s)

med anledning av prop. 1990/91:87

Näringspolitik för tillväxt

I regeringens proposition 1990/91:87, Näringspolitik för tillväxt, betonas betydelsen av satsningar på högre utbildning för att stabilisera samhällsutvecklingen. Ett antal olika instanser har också under senare tid betonat vikten av att dimensioneringen av högskolan ökar för att vi i Sverige skall kunna möta den ökande internationella konkurrensen. UHÄ beräknar mot denna bakgrund att högskolans dimensionering bör öka med minst 12 000 platser redan under de närmaste åren. Andra studier visar på ännu större behov av utbildningskapacitet inom högskolan för att vi inom rimlig tid skall komma i nivå med våra främsta konkurrentländer.

I föreliggande proposition föreslås en viss uppräknig av antalet platser i högskolan. Dessa resurser riktas mot programområden av betydelse för näringslivets utveckling. Emellertid är resursbehoven i vissa delar av landet sådana att den föreslagna utbyggnadstakten måste betraktas som otillräcklig.

En grundläggande utgångspunkt är att satsningar på högre utbildning bör göras så att de bidrar till att skapa regional balans i riket. Dessutom bör dessa satsningar leda till att varje region ges bättre beredskap att möta strukturförändringar av skilda slag. Detta ställer krav på viss styrning av basresurserna för högre utbildning och det ställer på motsvarande sätt krav på högskolornas roll i deras samhällsinstitution.

I norra Sverige är fördelningen av medel för högre utbildning fortfarande kraftigt obalanserad. Närmare 60 % av dessa resurser är knutna till Västerbottens län medan övriga län får dela på resterande delar. Västernorrlands län är en av de av strukturförändringarna hårdast drabbade regionerna i landet. För närvarande går till detta län endast 10 % av basresurserna för grundläggande högre utbildning. (Länet har knappt 30 % av befolkningen i den samlade norra regionen.)

En viktig förklaring till att Västernorrlands län har svårigheter att möta de aktuella strukturförändringarna är att den genomsnittliga utbildningsnivån bland befolkningen fortfarande ligger under riksgenomsnittet. Det är framför allt den redan yrkesverksamma vuxna befolkningen som har en lägre utbildningsprofil än riket i genomsnitt. Därtill kommer att övergången till högskolan från gymnasiet fortfarande är något lägre än riksgenomsnittet. Parallellt med detta visar analyser av näringslivet i regionen att, med undantag för storföretagen, teknikinivån inom produktionen ofta är låg, vilket innebär särskilda risker i en ökad takt av strukturförändringar. Länet har under 1980-talet visat upp en positiv förändring i alla dessa avseenden. Emellertid är det nu i en period av allvarliga strukturförändringar väsentligt att göra stödinsatser så att de satsningar på kompetensuppbyggnad som gjorts inte hämmas.

Högskolan i Sundsvall/Härnösand har utvecklat avancerade åtgärdsprogram för att möta dessa problem. Dessa program har också anpassats till insatser som andra organ i regionen gör. Emellertid har högskolan ännu inte givits resurser i en nivå som sådana säsatsningar kräver. Inte heller de satsningar som föreslås i här föreliggande proposition leder till att högskolans utbud når en önskvärd nivå.

Mot denna bakgrund vill vi betona vikten av att öka resurserna till den grundläggande högre utbildningen i norra Sverige. En sådan ökning bör riktas så att den bidrar till att uppväga den regionala obalans som för närvarande råder mellan olika delar av riket. I Norrland bör man i första hand satsa ytterligare resurser på industriregionerna, där bl.a. Västernorrlands län kan bli särskilt sårbart.

Riktade satsningar på högre utbildning i en region som Västernorrland bör styras så att de leder till att stimulera den tekniska utvecklingen inom näringsliv och infrastrukturell verksamhet i regionen. Målet bör således vara att höja kompetens- eller kunskapsmassan i den produktion som präglar regionens olika näringslivsanknutna verksamhetsgrenar.

Vidare är säsatsningarna på fortbildning och vidareutbildning av vuxna angelägna i hela norra Sverige. I Västernorrlands län bör sådana satsningar följa regionens långsiktiga utvecklingsstrategier där vuxenbefolkningsproblem särskilt beaktats. I konsekvens med detta borde även LIF-anslaget ytterligare räknas upp för att möta de problem som ovan redovisats.

Sammanfattningsvis föreslås att möjligheterna till en ytterligare ökning av dimensioneringen till högskolan prövas. Ett eventuellt resurstillskott bör användas till en ökning av LIF-anslaget samt till ytterligare förstärkning av högre utbildningsprogram med inriktning mot produktförädling, utveckling av produktionssystem samt övriga områden av betydelse för näringslivets tillväxt.

I detta sammanhang är det angeläget att åstadkomma bättre interregional balans avseende grundläggande högskoleutbildning i landet. Denna obalans är särskilt tydlig i norra Sverige, där Västernorrlands län utgör ett exempel på en region i underläge vad avser högskolekapacitet. Högskolan i Sundsvall/Härnösand har beredskap att arbeta i den riktning som här presenterats.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behov av att utveckla och stärka högskolan i Sundsvall/Härnösand.

Stockholm den 6 mars 1991

Bo Forslund (s)

Bo Holmberg (s)

Martin Segerstedt (s)

Britta Sundin (s)

Rune Jonsson (s)

Sven Lundberg (s)

